

SLIKANJE 8, RISANJE 8

Mentor: prof. Zdenko Huzjan

Besedila, ki spremljajo projekte, realizirane pri predmetih Slikanje in Risanje, so tokrat – kot del priprave končne razstave – napisali študentje sami. Njihove interpretacije lastnih ustvarjalnih intenc lahko preberete v osrednjem delu razstave.

Rebeka JERMAN

Dragi gledalec,

ne pričakuj obširnega intelektualiziranega teksta.

Zame si prvo gledalec, šele nato bralec.

Nočem da bereš. Glej sliko!

Kaj se mi je porajalo v glavi, na kakšen dan je nastala, katere barve so se mi zlivale po čevljih in zakaj...O tem bi lahko iz oči v oči debatirala ob dobri kavi. Zdi se mi brezsmiselno, da bi ti obnavljala umetnostno zgodovinska dejstva in analize. Morda jih že poznaš ali pa bi ti le začasno zvenele v glavi. Dosti dejstev in informacij je pri nas velikokrat le na nekakšni racionalni izmenjavi.

Vem, malo si pozabil...preden si zaplaval v tekste in storilnostne programe, si gledal oblike, barve, si pacal ter puščal sledi voščenk in šmink po stenah jezne mame. Preden si postal analizirajoči um, je bilo le čudenje, akcija, brez sledi dvoma. Bila je radovednost in bil je pogum. Ti si bil gledalec in raziskovalec. Še zdaleč nisi bil pasiven bralec.

Kaj vidim jaz ob svoji sliki, vem. Kar nihče ne more vedeti je, kaj zagledaš ti. Vem pa, da kar gledaš, začutiš in sprevidiš, bo ostalo v tebi. S tabo bo zakorakalo iz te sive avle, se prerivalo na busu in verjetno se bo znova zbudilo in te spreletelo neko zdolgočaseno nedeljo.

Ob sliki si gledalec in potem njen in lasten bralec.

Zato...ustavi se in samo GLEJ!

Tvoj pravi sogovorec, ti ob tem tekstu, že srepe zre v oči in govori.

Maja AMBROŽIČ

V študijskem letu, ki je za menoj sem na področju risbe in slike raziskovala geometrijsko abstrakcijo.

Skorajda slučajno in nehote sem v sedmem semestru načela svetlobo nosilca z drobnimi šrafurami, ki so kot minimalistične izkušnje označile moje nadalje delo. ("osamljenost" teh razpršenih oznak - to nedoločeno naselitev, so postopoma povezale "poti", sledi linearnosti, ki je zahtevala izrazitejšo zgostitev). Da bi se izognila dekorativnemu vzorcu sem vsakič upoštevala svetlo temni kontrast z množico prehodov, ki so določali liričnost občutenja prostora. Prav to liričnost - te okruške v prostoru so potem hipoma načele nasršene geometrijske smeri, oznake, ki so vdirale z roba svetlobe proti središču in tako vnašale nemir in dramo življenja v prostor risbe. Moja izkušnja z geometrijsko abstrakcijo je tako postala del mojih lastnih izraznih prvin, kar mislim nadaljevati tudi v prihodnje, saj mi moja izrazito osebna lirična različica tega prostora omogoča področja, ki so še neraziskana.

Ker sem sledila minimalističnim postopkom sem tudi v sliki izbirala monokrome postopke skoraj, da brez kontrastov, šele v zadnjem času upoštevam razigranost in različnost barvnih sledi - tako toplih kot hladnih ter barvo združujem z grafičnimi dodatki, kot obarvano risbo. Tudi otiranka (frotage) je del te zgodbe, ki sem jo s kolegico uvrstila v učno uro na srednji šoli. Tudi otiranka vsakič zveni minimalistično z številnimi tonskimi prehodi, ki enako označujejo svetlobo nosilca in je prav tako lahko obarvana.

Urša KOŽELJ

Mi-dva

Razmerja med naravo in človekom so soodvisna. Skozi kulturno antropologijo lahko sledimo soodvisnosti človeka in narave. Arhaika kulture se je ohranila vse do danes in ponovno zremo v gore, ki jih dojemamo kot nedotaknjen del sveta in jih ponovno vidimo kot prostor svetosti.

Pogled z gora je v mojih delih odmaknjen. Svetlobi sledim in jo poudarjam ter ohranjam kot skrivnostno poltemo. Svetlo-temno razmerje v risbi in sliki mi omogoča romantično vzdušje. Gore gradim postopoma, kot poteka tudi vzpenjanje in sestop z gora. Pri tem niso vsi detajli vidni, saj ostanejo prikriti tudi med fizično hojo, kadar upodabljam hrib za hribom in počasi odkrivam nove, izmišljene poti, ki bi mi jih bilo v čast prehoditi. V mojih delih so vedno prisotne tudi figure v parih, podrejene naravi.

Za mehke tonske prehode uporabljam rdečo kredo ali akvarelne barvice. V mojem primeru je papir kot nosilec ključni medij, saj z njim ohranjam svetlobo in s tem nemir v senčnem delu.

Naslov celotne serije je »Mi-dva«.

Beseda »Dva« je v relaciji z dvojino figur, ki se prikrito kaže nad prepadi. Beseda »Mi« pa ima ob besedi »Dva«, globlji pomen, saj v hribih nisi nikoli sam, vedno so ob tebi gore in vedno pozitivni ljudje z močno razvito empatijo, brez da bi to posebej poudarjali ali se o tem celo učili oziroma naučili.

V prisposodbi, ki je včasih že sama realnost, je naša vztrajnost, sodelovanje, pomoč drugemu, žrtvovanje za drugega, za neznanca dragocena veljava, ki se po mojem mnenju ne uči oziroma nauči. Kvalitete, ki jih krepiš kot planinec, pohodnik, so samoumevne (brez predavateljev na fakulteti, ki bi ti to predavali).

Eva ROKAVEC

Modernizem pojmuje sliko tudi kot telo, še posebej v drugi polovici 20. stoletja, ko se pojavi slikarstvo informela. Aktualnost slike-objekta, področje informela se je ohranilo do danes in ga v svojem delu tudi povzemam. Mediji so pri tem različni. Sama uporabljam predvsem blago, saj se mi zdi, da je to najizrazitejši približek našemu telesu glede na to, da smo vsak dan odeti vanj. Za vsa svoja dela sem uporabila najdeno rjuho. Rjuhe kombiniram še z vrvico, s povoji in druge tkaninami ter najdenimi predmeti.

Moje kompozicije so navpične, s tem se približam pojavnosti človeške figure in v najdenem tekstilu sledim življenju. Običajno ga obarvam enobarvno, ki je obenem temelj slike, kasneje ji dodajam še druge odtenke. Zanimive so raztrganine, skozi njih se razpira prostor. Slednji se nakazuje tudi z gubami. Je romantično razpoloženje, ki se ga lahko z rokami dotikamo. Svojim delom ne dajem naslovov, ker želim, da delo govori skozi lastno pojavnost.

Tudi v risbi kot primarnem izhodišču sledim nagubanem prostoru. Črta je izrazito linearna, poteka od roba do roba. Tako kot pri tekstilu se ustvarja zanimivo optično gibanje, ki vznemirja oko. Risbe se da tudi sestavljati, s tem se dinamika prostora razširi. Gibljivost črte dosegam s kemičnim svinčnikom, ki pušča enakomerno sled in ohranja enotnost linearosti.

Tina OPALK

Odnos do oblike se po drugi svetovni vojni bistveno spremeni. Renesančna oblika izgine, pojavi pa se spremenjena podoba, kot krik, kot obup, kot skrajna oblika življenja. Telesnost se v moji risbi nekako razprši. Obliko tvorijo črte, raster, ki prehaja iz leve proti desni in se razrašča znotraj prostora. Figura, ki se pojavi je del večje zgodbe, vpeta je v svet bolečine, melanholiije, minevanja, izgubljanja v množici... S prenosom risbe na večji format sem ustvarila risarski pripomoček, več skupaj zlepljenih minc za kemični svinčnik, s katerim sem lažje dosegla večje dimenzije, kjer podobe še bolj zaživijo. Ne gre za fizično, telesno podobo, temveč za raztelešenje te. Pred nami je duhovna podoba, ki z gledalcem vzpostavlja specifičen odnos, dramo, ko se ta sooča s samim seboj. Pojavijo se vprašanja kot so kdo sem, kaj sem, zakaj sem...

Obarvana risba nam ponudi še večji poudarek znotraj drame. Barve, ki jih izberem imajo zame močno simbolno vlogo in jih na nosilec nanašam s prsti in vato, tako še bolj občutim svoj sinestetičen svet. Krik in grozeče, tesnobno ozračje, ki ga lahko občutimo pri opazovanju podob, lahko srečamo tudi pri norveškem slikarju Edvardu Munchu.

Janja JUREČIČ

»Arhiviranje kot beleženje«

Arhiviranje, beleženje, dokumentiranje, skiciranje, mapiranje – fotografije, kozarec, gumb, pripoved.

Kaj je tisto, kar nas vleče nazaj? Zakaj želimo ohranjati predmete, fotografije in gumb? Zakaj je pripoved babice žareča, topla in skrivnostna? Zakaj želimo govoriti o stvareh, ki so že tako daleč in poslušati zgodbe o njih?

Ali s tem zadovoljujemo potrebo po varnosti, ki jo v nas pričarajo že znane stvari, po ugodju in pripadnosti k »nam«? Ali pa je to tisto »nekaj« kar nas pritegne ravno zato, čeprav ni tako zelo oddaljeno, a že ima nekakšen mistični, čarobni pridih?

V zadnjem letu se ukvarjam s postavljanjem takšnih in drugačnih vprašanj. V svojem razmišljanju sem prišla na navezavo s konceptualno umetnostjo. Kot je zapisal Šuvaković (2007), je konceptualna umetnost naziv za dejavnost, ki je avtorefleksivna, analitična, kritična, ki ne zavrača teoretske komponente in je zasnovana na raziskovanju karakterja, koncepta in sveta umetnosti. Umetniška dela, ki nastanejo v konceptualni umetnosti so koncepti (vizualno-verbalni predlogi) in teoretični objekti (umetniška dela kot vzorci teoretične razprave).

S svojim delom ne želim proizvajati ilustracij. Želim arhivirati, beležiti, skicirati in mapirati dogodke za katerimi ni ostala niti fotografija, niti kozarec ali gumb, pač pa le pripoved. Žareča pripoved babice.

Saraja - Sara JAKOPIČ

»MESTO«

Moje 'Mesto' sestoji iz risb, vzetih iz skicirke A5, ki vse bolj postaja moj dnevnik. Majhna dimenzija, ki jo določa, mi nudi intimnost in spodbuja potovanje v detajle.

Risbe nastajajo brez predhodnega načrtovanja, prepuščam se toku asociacij in sledim konici pisala, ki riše pot. To je moje potovanje, moj trip. Omogoča mi igro, sprostitvev in razmislek v prostoru (za razliko od razmisleka v besedah, ko je naša pot linearna). Omogočeno mi je soočanje s čustvi, premagovanje ovir in iskanje rešitev, ki so pred menoj in jih je neskončno.

Razstavljenе risbe so izbrani prizori, povečani na A3 format, in se tako obnašajo popolnoma drugače kot v intimnem ozračju skicirke-dnevnik. Niso več skrivnost ali želja, ki jo šepetamo sami pri sebi – jasno in glasno so namenjene tudi javnosti.

Poigravam se s pojmom mesta. V prvi vrsti je to 'mega mesto' z ogromnimi stavbami in labirintom ulic. Morda so to 'fantastična mesta mojega (našega?) otroštva'. Ali pa mesta kot točke v prostoru, v kateremu smo. Vsaka risba je skoraj kubistično razbita na številne dele, ki soobstajajo in hkrati ustvarjajo ta trenutek, občutje in usodo. Subjekti – upodobljene osebe, so pogosto razdvojeni, prav tako kot je razbita pokrajina. Risbam je skupna uporaba določenih elementov, ki se na videz ponavljajo in vsakič znova ustvarijo novo specifično fantastično krajino in atmosfero. Uporabljam svojo intimno likovno govorico simbolov, ki se seštejejo v nadrealistično občutenje upanja v toku sprememb, izgubljanja, racionalnega načrtovanja in toka čustev.

Kaotičnost, vrvež, rojenje asociacij, pa vendar ... Da dojamemo (in doživimo) celoto, je potreben pogled od daleč. Od tam pa nam vsako potapljanje v detajle omogoči potovanje v lasten notranji svet.

Jernej PUSTOSLEMŠEK

Konceptualna izhodišča v sodobni umetnosti so velikokrat označena s socialno-družbenim angažiranjem umetnika, kar je prepričalo tudi mene in kar v svojem delu negujem tudi sam. Za izhodišče velikokrat uporabljam najdene stvari, že uporabljene in potiskane predmete, ki jih nato sestavljam kot zgodbo, katera se vzpostavi med likovnim prostorom in sporočilnostjo. Pri tem uporabljam neposreden likovni izraz brez olepševanja: primarnost bele barve, neobdelane površine, natrgane in razrezane površine, idr.

Dela delujejo kot zapuščena bojna polja, ki so tam ostala po vojni. Površina je razbrazdana, natrgana, poškodovana, v nekaterih primerih potem nazaj popravljena z mavcem ali prekrita z belim robcem, skozi katerega se vidi »okostje« iz žice, ki je že dobila svojo patino, na njej je rja, ki poudarja tragičnost zgodbe upodobljene na površini.

Pri zadnjih delih sem kot osnovo, nosilec uporabil opne za bobne, ki so bile prej uporabljane za igranje, njihova površina pa je bila obtolčena, zabrisana in izmučena. Opne že same po sebi nosijo svojo zgodbo, saj vsak udarec pomeni točno določen ton pri neki glasbi, je nek zapis, ali pa sled učenja, truda, ki je bil vložen v igranje. Opne sem nato z dletom raztrgal in ustvaril ritem, spet pa nas asociira na propad nečesa, razkroj.

Kot nosilec sem uporabljal tudi okvir platen, iz katerega sem iztrgal platno, čez pa napel polprosojen papir. Pod papir sem nalepil nesmiselne stavbe, ki odražajo moč kapitala, so kot manifest bogastvu in kapitalizmu. Izbral sem stavbe iz Dubaja, saj je tam eden od centrov svetovnega kapitala, ki se močno odraža v arhitekturi (npr. sredi puščave so si zgradili smučišče). Zadaj sem nalepil slike na katerih so slumovska naselja dokaj blizu Dubaja, kot nek opomin na neenakosti in nemoralnosti kapitalistov.

Nace MIROSAVLJEVIČ

Izhodišča za moja dela so precej obširna. Namreč zajemam živalski motiv, vključujem mitološke prizore pretežno grške kulture in nekaterih ostalih evropskih predkrščanskih ljudstev. Že od začetka moje umetniške poti, me fascinira zgradba človeške lobanje.

Živalski motiv zelo rad upodabljam predvsem zaradi lastne ljubezni do narave in živalstva v splošnem smislu, kar je prisotno že od otroštva. Veliko časa sem namenil tudi preučevanju evropske kulture pred prihodom krščanstva. Zanima me tovrstna simbolika, običaji teh ljudstev ter njihova povezanost z naravo in surovost. Motiv lobanje je bil in še vedno je zelo priljubljen v umetnosti evropskega prostora. To je povsem razumljivo, saj ima ta, kot predmet upodabljanja in študije precej zanimivo, specifično zgradbo.

Omenjene motive združujem v neko celoto. Moram dodati, da se v tej smeri razvijam tudi pri ostalih umetnostnih predmetih. Kot vemo, je v moderni umetnosti prisotnih veliko slogov, ki jih ne moramo natančno uvrstiti. Sam sem od začetka deloval v smeri realizma. Tudi, ko sem se zelo trudil objektivno interpretirati realnost, so mi profesorji pripisovali prvine nemškega ekspresionizma. Takšen slog temelji na osebni izpovednosti in posledično na deformaciji objektivne realnosti. Odločil sem se, da bom ozavestil svoj način izražanja in nadaljeval v ekspresivni potezi.

Tako so pričela nastajati dela, ki imajo izrazito močno sporočilnost, vsebujejo po večini turobno vzdušje, ki ga vselej prikazujem s skrajno reduciranim spektrom barv, če ne zgolj samo v beli in črni. Večkrat uporabljam modelacijsko tehniko. V svoje kompozicije občasno vpeljujem tudi zelo žive barve, kot barve ognja. Uprizarjam motiv boja mitoloških pošasti, kjer združujem mitološko z živalskim. Najrazličnejše modifikacije lobanje so sprva nastopale kot avtonomni motiv. Ta dela so služila predvsem študiji, kjer sem lobanjo prikazoval na drugačne, individualizirane načine. V skladu z lastnim razvojem ali bolje rečeno razvojem lastnega sloga izražanja, sem lobanja pričel vključevati v obširnejšo kompozicijo, kjer ta služi predvsem potenciranju temačnega vzdušja. Vselej vključujem živali, ki se jih je v zgodovini likovne umetnosti držala pretežno negativna simbolika. Dober primer tega je kača ali volk. Najdemo tudi mitološka živalska bitja, kot so minotaver, zmaj in grif...

V svoj opus vključujem tudi človeško figuraliko, kjer poudarjam pomen ekspresije glave. Ta težnja izvira predvsem zaradi izčrpnosti motiva lobanje, ki ne dopušča pretiranega čustvenega izražanja.

Morda se sprva zdi, kot bi bila moja izhodišča malce nepovezana. Iz vidika ekspresije pa lahko rečem, da temu še zdaleč ni tako. Delam to, kar mi lasten slog izražanja dopušča in pri čemur ta dosega največji potencial.

Ana KOŠIR

"OD TU DO TAM"

Področje moje ustvarjalnosti je bilo v letošnjem študijskem letu posvečeno področju landarta ali po naše krajinske umetnosti. Doma sem v bližini reke Save, ki je zame prisproda tamkajšnjega življenja, ne samo ljudi temveč življenja čudovite narave, kjer sem odraščala.

Pot "Od tu do tam" je označena s krajem Radovljica, vse do mojega "kotička" ob reki, kamor rada zahajam. Medij za upodabljanje povezanosti z naravo je mehak svinčnik ali oglje, in akvarel, ki z mehča prizorišča, ki jih slikam z osebno izpovedjo romantične pokrajine.

Med risbami in slikami vlada močan kontrast. V risbi prevladuje groba, temna linija, medtem, ko v akvarelih najdemo igrivo, sproščeno barvno harmonijo.

Z delom sem začela na majhnih formatih, s katerimi sem poudarila intimnost poti. Preko leta se je risba/slika razvijala in s tem tudi njen format. Toda kmalu sem se znašla v položaju, ko moje delo ni bilo več izraz trenutnega stanja, mojega beleženja poti. Bila sem izgubljena. Najti sem morala svojo pot. In sem jo. Tako so nastala zadnja dela, ki so izraz tega iskanja poti. Majhna okrogla opna odpirajo pogled na pokrajino, vendar le delček nje. Ostalo za gledalca ostane skrito, občuti lahko le del tega, kar občutim jaz in tak je tudi namen.

Pravzaprav je to vrsta osebnih dnevniških zapisov, ki jih rišem in slikam za svojo diplomsko nalogo. Navdušuje me konceptualen pogled na naravo, njene lepote, bogastva, katere beležim skozi intimne likovne zapise. To so okna mojega življenja, in so poleg likovnega koncepta tudi del mene, del moje poti.

Kot bodoči likovni pedagog upam, da bo moje delo in moj pogled, nekoč imelo vpliv na bodoče generacije mladih ustvarjalcev, tako skozi pedagoško delo, kot umetniški koncept.

Daša PRAZNIK

V študijskem letu sem se srečala s pojmom fraktalov, s filozofijo vzorčnosti, ki označuje izpovedno moč moje risbe. V belini nosilca se od roba do roba grmadijo vzorci, organske oblike, celičnost podob, ki zaznavno gradijo arhitekturo podoživljanja prostora, ki ga čutim kot sočasni del praznin in polnin. Izbiram tako vodoravne in navpične formate, kamor pajčevinasto gradim abstraktno zasnovane, v robove slikane »ostaline«, kot nekakšen bivanjski spomin. Morda so to usedline naše človeške usojenosti, ki so nemočno obležale v neskončnem prostoru časa ali pa le sledi, ki jih za seboj puščajo življenjske izkušnje.

Mandale, ki so jih pri moji uri upodabljali dijaki, so zahtevale enako občutenje prostora, ob enem pa dijake seznanile z ravnovesjem, ponavljanjem, ustvarjanjem ritma. Za razliko od simbolnih okroglin mandal, so moje oblike, nepravilne in nanizane po prostoru svobodno. Linije so neodločne in se vijejo ena okoli druge, se prepletajo in lahko jih dojamemo kot vprašanja, ki se nam porajajo skozi življenje. Govorijo o času, ki ga živimo, o skepticizmu, razdvojenosti, ki ga prinaša sodobni čas. Igra svetlobe in senc, ki se pojavi na nosilcu prikažejo prav to. Vzpone in padce, ki nas čakajo v življenju, svetle in temne plati vsakdana ter raznolikost poti, ki so lahko jasno začrtane ali pa polne ovinkov, a nas vselej pripeljejo na cilj.

Če sem pri večini del izkoriščala zgolj svetlobo, belino nosilca in nanj nanašala črne linije ter z njimi ustvarjala prostor, sem skozi ustvarjanje svojim delom dodala še barvitost. Z akvareli, ki nam nudijo uravnavanje transparentnosti barve sem ponovno dosegla abstraktno krajino, ki nas z igro linij in ploskev popelje v svet dvomov in odločnosti.

Tadeja POGAČNIK

Ob začetnih študijskih vajah v zadnjem letniku sem se odločila za raziskovanje prostora modernizma tako v sliki kot tudi v risbi.

Pri risbi sem se odločila za uporabo neprekinjene črte po vzoru ameriškega minimalizma. Gre za spiralno sled, od roba do roba, ki združuje prostor z ritmičnimi presledki ter tako ustvarja izpovedno moč in njeno lepoto na belem nosilcu. Linije dajejo občutek fluidnosti, tekočnosti, saj sem uporabljala le diagonalne smeri. V slikarskih delih prav tako ohranjam belino svetlobe nosilca, ki jo prečim s transparentnimi akvarelnimi nanosi hladnih in toplih barv. Prav ta lastnost transparentnosti barv ustvarja ritmične prostore, ki se zaključujejo in začenjajo s križanjem linij.

Vsaka sled je sled pripadnosti življenju, negovanju lepega, pristnega, ki ohranja tudi našo pomiritev v ljubezni. Del teh ustvarjalnih presežkov je bilo tudi delo z dijaki, čeprav je bila naloga zasnovana kot kiparska naloga, so učenci kljub vsemu dojeli kako ohranjati ritem lepote v prostoru. Moje delo se ob zgodovini umetnosti zelo povezuje z naravo v kateri sobivam in v odnosu do nje.

Urška JERAJ

»Osvobojena kompozicija«

Ukvarjam se z neposrednim prevajanjem glasbe v likovni jezik. Izberem si skladbo, ponavadi klasično in pred seboj imam velik format. Tone in instrumente v skladbi razdelim na dva sklopa: instrumente, ki odigrajo ritmično vlogo – za njih ponavadi uporabljam likovno spremenljivko točko in manjše ploskve, za gong naprimer ne popolnoma zaključen krog. V drugi sklop pa sodijo instrumenti, ki imajo melodično vlogo. Tu pridejo na vrsto krajše, daljše, tanke in debelejše linije. Tako v slikarstvo vključim element časa, ker začnem na formatu levo zgoraj in sledim skladbi proti desnemu kotu spodaj. Časovni element je vključen le, če gledalec ob poslušanju skladbe ve kako naj risbi-sliki sledi. Podobno, kot v notnem črtovju tudi jaz delim risbo na vrstice, ki jih eno za drugo rišem horizontalno. Rezultat, risba ali slika, če jo pogledamo, kot celoto ponavadi spominja na nekakšno abstrahirano impresionistično pokrajino.

Tokrat me je prevzela misel o osvobodni kompoziciji. Glasba ima točno določena pravila, ki jih poimenuje in upošteva. Tako skladateljevo delo lahko dobesedno izvajajo generacije njegovih zanamcev, vse dokler imajo pred seboj note. Bolj, kot je skladatelj natančen pri zapisu dinamike, bolj si bodo izvedbe med seboj podobne. Likovnega umetnika pa nikoli ne citiramo dobesedno. Lahko, da je odkril določene smernice, ki si jih sposojamo in jih uporabljamo pri svojem umetniškem izražanju, popolno citiranje, dobesedno kopiranje likovnega dela pa vodi le v reprodukcijo, ki ji ne pripisujemo visoke umetniške vrednosti. Umetnik, ki je osvobodil barvo dotedanjih obvezujočih potez čopiča in neposrednega dotika umetnika, preko čopiča, do sledi na nosilcu, Jackson Pollock, me je inspiriral pri želji, da naslikam glasbeno/likovno kompozicijo, ki je osvobodjena natančnih pravil notne transkripcije. Na nosilec sem pritrčila prazna notna črtovja z dvema vrsticama. Od trenutne volje je odvisno katerima dvema instrumentoma sta namenjeni. Note si od levega zgornjega kota proti desnemu spodnjemu kotu sledijo v časovnem zaporedju, ki ni točno določen. Vsak gledalec/izvajalec ima popolno svobodo interpretirati si kompozicijo po lastni presoji, le da verjetno upošteva dele, kjer je tišina, dele, kjer je skladba/risba mirna in dele, kjer je očitna nasičenost zvokov. Prav tako se lahko gledalec potopi v svoj svet, poveže čutili vid in sluh in si ob gledanju risbe Osvobodjene kompozicije v mislih zaigra svojo skladbo.

Tako, kot je Jackson Pollock osvobodil barvo, jaz osvobajam glasbo in gledalce, da se brez možnosti, da bodo zaslišali ali zaigrali napačno skladbo, potopijo v naročje te Osvobodjene kompozicije in ji sami določijo tiste instrumente, tempo, tonaliteto in melos, po katerem tisti hip najbolj hrepenijo, le dinamika ostaja načrtana, a vseeno osvobodjena natančnih pravil.

Anita ŠARKEZI

V svojih delih sem razdvojena. Na eni strani je prisotna angažiranost, prisotnost, blaga agresivnost v kateri je glavni akter razum, ki ga izražam z minimalističnimi, eno ali dvobarvnimi kolaži. Prostor je čist in jasen, ni dvoumnosti.

Na drugi strani je glavni akter emocija, predajanje intuiciji. Prisotno je hrepenenje po neki nadrealistično – psihadelični izkušnji. Želela sem ustvariti nekaj kar še ne obstaja in s tem zgradila osebni fantazijski svet. V tem svetu prevladujejo različna fantazijska bitija nenavadnimi, tudi letečimi, sposobnostmi in izgledom. Največkrat so to telesa oblečena v lahkotno draperijo, ki nenehno lebdi, tako, kot lebdi njihova telesa. Bitija niso načrtno oblikovana, so plod nezavednega, pridejo »od znotraj«, kot beg iz tega odtujenega, ponorelega sveta, poln materialističnih vrednot. Skozi njih izražam lastna občutenja in se hkrati z njimi zaščitim, ker ustvarjam lastno družbo, družba, ki ni tako pokvarjena. Tukaj je moje glavno izrazno sredstvo linija, kajti zame predstavlja posebno, nenehno dinamičnost in neskončnost ter svobodo. Risbe skeniram v računalniku ter jim diskretno dodam barvo in teksturo, ker menim, da s tem moje delo postane enovito in dokončno.

Marina VRBAVAC

Moje risbe in slike v zadnjem smislu študija so zrcalo negovanje duha, ki ga izvajam meditativno v naravi, zato da je moje občutenje pripadnosti prostoru kot pomiritev z vsem.

V svetlobi prostora nosilca se enkrat navpično, drugič vodoravno vrstijo okruški kot drobne misli že onkraj zavesti, ki jih kot pomiritev združuje prostor beline. Velikokrat so sledi postavljene v središče ali v rob svetlobe, kjer se vzpostavlja dialog med linearno črto (komaj opazno sled svinčnika) z močnejšimi grafičnimi šrafurami. Šrafure so del grafičnih jedkanih postopkov, ki v mojem delu sledijo lepoti bivanja kot že estetski dodatki- kot dihanje v nepremičnem. V svojem delu želim poiskati poetiko tako risbe kot bivanjsko vsebino – kot optimizem obstoja.

Poezijo črke sva s kolegico kot tipografsko ali signalistično poezijo uvrstili v učni nastop kar je zelo povezano z mojimi osnovnimi študijskimi značilnostmi na področju risbe.

Vesna ZVER

Moje zaključno študijsko delo temelji na raziskovanju risbe. Pri risanju uporabljam temna tanka risala, ki omogočajo renesančno risbo. Podobe, ki jih rišem, so dojete realistično, vendar postavljene v neprepoznalni prostor, kar omogoča vstopanje v moj fantazijski svet. Izbrane podobe so ženskega spola in se navezujejo na razumevanje feminilne umetnosti 80. let 20. stoletja.

Rdečo nit v moji zbirki slik in risb tako predstavlja ženski lik, kateri vpliv se tekom del spreminja oziroma transformatira od občutka nedolžnosti do skrivnostne ter usodne zapeljivke femme fatal. Le ta naj bi s svojim šarmom pri posameznikih vzbudila nepremagljivo željo po združenju, željo, ki mnogokrat vodi v nevarne ali uničujoče situacije. Njeno privlačnost, s katero največkrat uroči predvsem predstavnike moškega spola, so v starih zgodbah opisovali kot neke vrste hipnozo ter ji pripisovali nadnaravno moč. Tudi sama igra zapeljevanja je stara prav toliko, kot je staro človeštvo. Bistveno zanje je, da obenem z užitkom prinašajo smrt, njihove žrtve pa v to radostno privolijo.

V svojih delih tako izpostavljam predvsem neki skriti namen, ki ga gledalec čuti ob pogledu na dela, le ta pa se razlikuje od vsakega posameznika. Na videz razbiti kosi papirja, obdajajo figuro, jo delno tudi zakrivajo ter jo s tem naredijo še bolj zanimivo in nedosegljivo. Osvobajanje erotike in nudenje užitka, pa se tako pojavi kot skrita moška halucinacija, čiste femme fatal, ki obenem fascinira, vendar je na dotih še zmeraj nedosegljiva in zato še toliko bolj poželjiva. Odkriti si želimo tisto, kar je našim očem zakrito. Prevelikokrat si želimo tisto, kar je za nas nedosegljivo in kar nam je dosegljivo, nam ni več zanimivo. Vse nas privlačijo lasje, ustnice, oči, obline, oblačila in vsi imamo svoje prioritete. In tudi sama umetnost je včasih zavestna, včasih malo manj in po besedah Adolfa Loosea je vsa umetnost erotična. Tako izpostavlja predvsem individuum, kjer pa sam subjekt ohranja svojo identiteto. Je zgodba o ljubezni, strasti, ki posameznike združuje, hkrati pa je to energija, ki zapeljuje, manipulira in ne izbira sredstev, da doseže svoj cilj. Svojo moč stavi na privlačnost, manipulacijo in zapeljevanje. Vendar pa v svojem sončnem aspektu izžareva samozavest, moč, vero in zaupanje vase, ter ljubeče in odprto srce. Lepota, šarm in spolna privlačnost so komponente, ki usodni ženski služijo kot orožje za zavajanje posameznikovih želja. Tudi ljubezen ji daje moč, katera pa jo v kombinaciji s sovraštvom naredi nepremagljivo. In prav ta nepremagljivost ter predvsem zavedanje svoje moči, jo naredi edinstveno.

Urša LESAR

Moje slike in risbe se v temeljni zasnovi med seboj precej razlikujejo. Abstraktnost slik se vzporedno zrcali v figuralnosti risbe. Oboje se združuje v skupnem cilju, ki ga gradi izpovedna moč.

Moje slike so zasnovane v tehniki otiranke, ki so jo uporabljali že nadrealisti. Pri tem bolj ali manj redčeno akrilno barvo z lesene palette odtiskujem na nosilec. Pri takem načinu dela me pritegneta predvsem nepredvidljivost nastalih vzorcev in bogati efekti, skozi katere lahko gledalcu prepustim svobodno interpretacijo, kjer lahko išče asociacije na znane podobe ali se zgolj prepušča čisti senzaciji barv. Slike so zasnovane v toplih zemeljskih barvah in s svojo intenzivnostjo in razdrobljenostjo iščejo svoj prostor in otipljivost na neskončni čistini beline nosilca. Odtisnjeni madeži odsevajo prvinskost in vračanje k temeljem narave, zato nekatera dela lahko delujejo tudi precej surovo. Oker in rdečim odtenkom se ob tem pridružujeta temina črne in delci bele, ki povezujejo odtenke v celoto. Pozornost moramo namenjati tako celoti kot detajlom, saj prav v njih opazimo živost in globino.

Za medij pri svojih risbah izbiram črno akrilno barvo, ki lahko pušča tako debelejšo kot bolj precizno sledi, vselej pa pušča veliko prostora za črnino, ki risbam daje določeno surovost, temačnost, morda celo strašljivost. Pri svojih risbah izhajam predvsem iz temačnih aspektov človeške psihe – potlačenih in zanikanih občutkov, strahov, gneva. Z ozirom na to sem ustvarila vrsto »anonimnežev«, ki nam s svojimi pojavami pripovedujejo različne zgodbe. Ob razmišljanju o njih lahko pravzaprav vsakdo najde posamezne zametke sebe, ki jih morda ne želi razkrivati okolici. Na nekaterih risbah je upodobljena zgolj ena figura, na drugih prihaja do interakcije, ki nam govori o medosebnih odnosih in kompleksnosti le-teh.

Učenci pri pouku likovne umetnosti (uro na to temo sem vodila tudi sama) postopoma prehajajo od realizma do vse večje abstrakcije, pri čemer sama vidim prednost prav v ogromnem potencialu za subjektivno izražanje odnosa do sveta in interpretacijo lastnega doživljanja. Skozi naravo njihovih izdelkov pri na ta način zasnovanih likovnih nalogah tako lahko pozoren opazovalec razbere marsikaj neizrečenega z besedami.

Ajda SKRBINŠEK

»Modra«

Modra barva že od nekdaj vzbuja človeško pozornost. Častili so jo že stari Egipčani, saj je bila le ta barva faraonov. Modra je bila vedno tudi plemiško navdihnjena, saj so bili kralji mnenja, da so modre krvi. Tudi v krščanstvu je odigrala pomembno vlogo, le ona je bila dovolj visoka barva za Marijino ogrinjalo.

Modra je barva morja in neba. Je barva, ki v nas prebudi najbolj globoka in intimna čustva. Veliko umetnikov je raziskovalo njena obzorja, dotaknila pa se je tudi mene. Tako sem se odločila, da bom v svoji diplomski nalogi raziskovala modro barvo. Posledično sem se odločila, da bom letos pri slikanju in risanju ustvarjala zgolj in samo z modro barvo, da jo dodobra spoznam.

Naslov celotne serije je »Modra.«

Slike sem slikala z akrilnimi barvami. Tu sem več ali manj raziskovala teksturo in gostoto barve ter reakcijo le te, ko pride v stik z vodo ali drugimi elementi kot so naguban papir, čopič itd.. Nastalo je veliko zanimivih abstraktnih oblik in vzorcev, med njimi »črvine«, ki me spominjajo na potovanje skozi čas, spet drugje pa so se pojavile podobe ljudi in pokrajin, ki pripovedujejo svoje zgodbe.

Pri risbah sem se odločila za tehniko kolaža. Če sem se pri slikah osredotočala na gostoto in teksturo, me je tu bolj zanimalo raziskovanje kompozicije in odnos različnih modrih odtenkov.

Modra ima zame poseben pomen, saj me spremlja že od malih nog. Skozi svoja dela izražam čustva in razpoloženje. V meni prebudi pogovor z mojim notranjim Jazom, občutke in misli, ki premikajo mejnike v mojem življenju.

Maja AMBROŽIČ

V študijskem letu, ki je za menoj sem na področju risbe in slike raziskovala geometrijsko abstrakcijo.

Skorajda slučajno in nehote sem v sedmem semestru načela svetlobo nosilca z drobnimi šrafurami, ki so kot minimalistične izkušnje označile moje nadalje delo («osamljenost» teh razpršenih oznak – to nedoločeno naselitev, so postopoma povezale »pot«, sledi, linearnosti, ki je zahtevala izrazitejšo zgostitev. Da bi se izognila dekorativnemu vzorcu sem vsakič upoštevala svetlo temni kontrast z množico prehodov, ki so določali liričnost občutenja prostora. Prav to liričnost – te okruške v prostoru so potem hipoma načele nasršene geometrijske smeri, oznake, ki so vdirale z roba svetlobe proti središču in tako vnašale nemir in dramo življenja v prostor risbe. Moja izkušnja z geometrijsko abstrakcijo je tako postala del mojih lastnih izraznih prvin, kar mislim nadaljevati tudi v prihodnje, saj mi moja izrazito osebna lirična različica tega prostora omogoča področja, ki so še neraziskana.

Ker sem sledila minimalističnim postopkom sem tudi v sliki izbirala monokrome postopke z skoraj, da brez kontrastov, šele v zadnjem času upoštevam razigranost in različnost barvnih sledi – tako toplih kot hladnih ter barvo združujem z grafičnimi dodatki, kot obarvano risbo. Tudi otiranka (frotage) je del te zgodbe, ki sem jo s kolegico uvrstila v učno uro na srednji šoli. Tudi otiranka vsakič zveni minimalistično z številnimi tonskimi prehodi, ki enako označijo svetlobo nosilca in je prav tako lahko obarvana.

Tina JERIC

Področje informela, kot del modernizma je po mojem prepričanju in kolikor temu sledim na razstaviščih, aktualen še danes. Da je temu tako, je verjetno povezano s samo strukturo, ki psihoanalitično dokazano v zrcalu naše lastno telo. To se manifestira tako skozi snov barvne in snovne nanose na nosilec, ali preko gibanja ali kakšnega drugačnega razvrščanja površin.

Sama sem uporabila naravne vrvice, karton, modelirno maso in slikala z lopatico, stran od klasičnih postopkov. Pomagala sem si z odtiskovanjem, s spiranjem površin itd.

Slikarska površina se lahko preko vsebin informela pretvarja v izrazite reliefne površine, oziroma že v slikarske objekte, kar sem upoštevala še pri študiju kiparstva. Haptičnost površin je ena izmed temeljnih izkušenj, ki jih spoštljivo negujemo tudi na področju poučevanja in jih uvrščamo v učne načrte. To lahko storimo na različne načine, na primer z upoštevanje izrazito organskih snovi, oziroma z neposredno ustvarjalnostjo v naravi pa tudi pri izbiri umetnih snovi, kjer bodisi upoštevamo že obarvane površine, a jih dijaki po lastnem občutju tudi označijo z barvo.

Eva ŽERJAL

Med študijskimi semestri, kjer smo se »učili« risati po predlogah na realističen način, sem vsakič želela pobegniti iz tega realizma v prostor, ki omogoča nadgradnjo naše fizične bivanjskosti. Da bi to dosegla, sem se predala nadrealistični metodi, ki so jo prakticirali že v 1/2 20. stoletja številni, še sedaj zelo popularni umetniki, kot so Dali, Tanguy, Miro, Ernst,...

Mene osebno najbolj navdušujejo Dalijeve imaginarne krajine in bitja, še posebej me vedno znova pritegne delo z naslovom »The Temptation of Saint Anthony«, kjer vidimo nadrealistične podobe konja in slonov, na dolgih in tankih nogah, ki na bolj oddaljenih slonih izgledajo kot drevesne vejice, ki se bodo vsak čas zlomile.

Sama pri risbi, za medij, izbiram kemični svinčnik, ki sicer pušča za seboj nepretrgano sled, vendar ga sama na različne načine obračam, da dosežem šrafure, s pomočjo katerih dosegam telesnost narisane – dele telesa, ki se pojavijo v svetlobi nosilca, kot bivanjski znaki – kot okostje, rokavica, podoba roke. Že fragmenti človeškega telesa omogočajo nadrealistično vzdušje, večkrat pa tudi soočam posamezne predmete med seboj in tako gradim prostor, ki je več od realnega.

Učenci postopoma usvajajo vidni svet v svojih risbah tako, da so njihovi izdelki že sami po sebi zgrajeni znotraj pojmovanja nadrealističnih tendenc. Sprva so nagnjeni bolj k upodabljanju vidnega sveta na nosilec, v zadnjih letih osnovne šole pa postaja njihovo razmišljanje bolj abstraktno.

Miha HENIGSMAN

Med študijskimi semestri smo se pri slikanju zgledovali po slikah in risbah znanih umetnikov v različnih obdobjih modernizma tako, da smo spoznavali in ustvarjali v duhu posameznega obdobja. Začeli smo z impresionizmom, nadaljevali z ekspresionizmom, kubizmom dadaizmom in končali z nadrealizmom in konceptualnimi izhodišči. Preko vseh različnih stilov me je želja peljala nekako stran od čistega realizma. Želel sem se osredotočiti na posameznika, njegov položaj v družbi, interakcijo in razmerje do sočloveka. Ljudje vstopamo v različne odnose s soljudmi.

Znotraj teh odnosov uresničujemo del samih sebe, ustvarjamo svoj svet na način in pogled, kot ga vidimo sami, in puščamo sledi v našem in v življenju drugih ljudi. Morebitno trpljenje, srečo oz. samo vzdušje v množici ljudi prikazujem v stilu in duhu ekspresionizma. Le tako lahko na svojstven način prikažem odnos ljudi, vsaka poteza prikaže neko mimiko prikazane osebe. Za medij, v katerem se izražam, sem izbral tradicionalen način, akrilne barve na platnu. Le-te omogočajo pretrgano, ne popolnoma nadzorovano sled, različne nanose ene barve na drugo ter izrazito senčenje figur in prostora.

Z vsemi prej omenjenimi značilnostmi tvorim globino prostora ter vzdušje množice ljudi. Abstrahirane figure pripovedujejo zgodbe iz notranjosti navzven, prepleta se nešteto doživetij, ki se kot prosojne tančice nalagajo druga na drugo. Nastajajo in rastejo iz subtilno naslikanega prostora, ki ni povsem opredeljen, čeprav za njimi začitimo nekakšno vzdušje. Ljudje se šele v stiku z družbenim okoljem, v interakciji z drugimi ljudmi naučimo delovati kot družbena bitja, ob temu izoblikujemo tudi svojo osebnost. Zapletene procese, v katerih se ljudje prilagajamo družbi, v kateri smo se rodili in v kateri živimo, se vključujemo vanjo in sprejemamo njeno kulturo (vrednote, norme, prepričanja, vzorce vedenja) ter se izoblikujemo kot osebnost, označujemo z izrazom socializacija. To želim v svojih delih predstaviti, zato mi stil ekspresionizma, v katerem se najdem, tudi omogoča.

Učenci postopoma usvajajo vidni svet v svojih slikah, tako, da so njihovi izdelki že sami po sebi zgrajeni znotraj pojmovanja tendenc. Otroci se že v začetku likovnega ustvarjanja srečajo z ekspresionizmom, lahko bi rekli, da to je njihov prvinski slog. S čopičem izražajo občutke, ki jih začitijo v danem trenutku. Na nivo otroškega slikarstva se je zateklo veliko znanih umetnikov v modernističnem obdobju. Lahko opazimo, da nam takšen pogled na dela deluje vabljivo in všečno.

Tina ŠTRUCELJ

V svojem študijskem delu je moj glavni medij barva. Jemljem jo kot surovo materijo in jo velikopotezno nanašam na odpadne kose kartona. Le ta v slikah pušča svoj pečat – teksturo. Z nalaganjem barvnih plasti spontano ustvarjam barvne zastore, ki lovijo in presevajo svetlobo surovega nosilca.

Slikam v robove, enakomerno poskušam vključiti celotno podlago, kot so to počeli ameriški ekspresionisti v petdesetih letih prejšnjega stoletja.

Zame je barva izpovedno polje, ki ima lastno moč, svojo globino in izraz. Še posebej, če je polje natrgano kot psihična opna, ki prepričljivo vznemirja pogled.

Danes je to že področje klasičnega slikarstva, vendar še aktualno, saj tovrstno izkušnjo lahko vključujemo v učne načrte likovne vzgoje.

Eva MATJAŠIČ

Dotikaj se

nežno.

Moja koža je v tvojih rokah.